

матимуть цілеспрямований вплив на формування ЛК нової якості, зменшуючи негативний і збільшуючи позитивний ефект від використання й розвитку ЛК в Україні на різних економічних рівнях.

Література

1. Shultz T. Investment in Human Capital. – N. Y.; L., 1971.
2. Thurow L. Investment in Human Capital. – Belmont, 1970.
3. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]. – К. : КНЕУ, 2009. – 711 с.
4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 5-6, ст.60), Стаття 8
5. Статистична служба Європейського союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statisticsexplained/index.php/Minimum_wage_statistics#Variation_of_statutory_minimum_wages
6. Праця України : [статистичний збірник]. — К.: Державна служба статистики України, 2012. — 343 с.

Семикіна М.В., д.е.н., професор
Кіровоградський національний технічний університет

ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У 2010 р. порівняно з 2000 р. відбулося подальше зменшення частки українських підприємств, що упроваджують інновації (з 14,8% до 11,5%), що свідчить про зниження привабливості інновацій серед кола першочергових завдань. Занепад інноваційної діяльності зумовлений, передусім, відсутністю ролі необхідних макроекономічних чинників, що впливають на формування попиту на інновації в державі. Глибинні ж причини такої ситуації значною мірою коріняться у деформаціях, до яких привів екстенсивний характер розвитку радянської економіки, її відстала технологічна структура, що досталася у спадок Україні. Ринкові реформи в Україні не позбавили усіх проблем і недоліків, не сприяли повному подоланню монополізму в економіці. Низка чинників гальмувала зрушення в інноваційній діяльності підприємств – відсутність розвинутого конкурентного середовища, суперечливість законодавства, несприятливі умови розвитку бізнесу, низька доступність кредитних ресурсів, нестача власних фінансових коштів. Через високий рівень втручання держави було уповільнено процес утворення нових підприємств, формування нових

робочих місць, а вже створені фірми – позбавлено можливостей активно залучати найманих працівників до розробки і впровадження інновацій. В цих умовах негативну роль для піднесення інноваційної активності працівників зіграли і криміногенні явища – поява тіньового бізнесу, зрощування крупного бізнесу із владою на основі отримання та розподілу у власних інтересах пільг та преференцій, скорочення обсягів державного фінансування наукових та науково-технічних робіт, недоліки в організації наукової діяльності в Україні; недосконалість діючої законодавчо-нормативної бази, яка належним чином не стимулює інноваційну активність; високе податкове навантаження на діяльність підприємств; недосконалість стимулювання праці розробників різноманітних інновацій; невідповідність структурних перетворень в економіці вимогам інноваційно-інформаційної стадії розвитку суспільства тощо.

Згортання інноваційної діяльності вітчизняних підприємств призводить до швидкого скорочення кількості організацій, які представляють підприємницький (заводський) сектор науки: у 2005 р. їх було 837, у 2007 р. – 729, у 2010 р. – 610, отже, їх стало менше на 27,2% [1, с.10]; кількість науковців, зайнятих в економіці, зменшилася майже втричі за період 1991–2010 рр. (рис. 1).

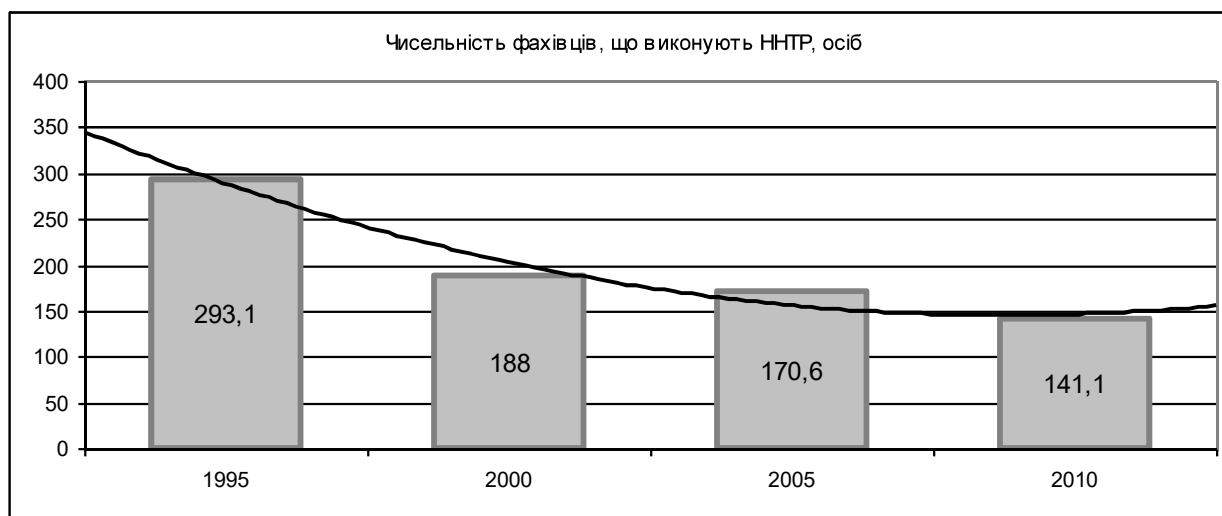

Рис. 1. Динаміка чисельності науковців в економіці України (тис. осіб) [2]

Зауважимо, що такі тенденції є практично протилежними до світових, адже у багатьох розвинених країнах ринкової економіки інноваційні зрушення базуються саме на інтеграції праці та творчих зусиль вчених і виробників. Отже, складається враження, що велика частина працівників наукової сфери діяльності все більше залишається поза межами інтересів та інноваційних потреб підприємств, що взагалі не відповідає природі ринкової економіки. Поряд з цим викликає тривогу

відставання України від інноваційно розвинених країн за якістю підготовки науковців та інженерів. За бальною оцінкою, наведеною у глобальному рейтингу конкурентоспроможності країн, за цим показником Україна помітно відстає від Угорщини, Польщі, Російської Федерації; відставання від країн-лідерів становить більше, ніж у 1,5 рази.

У 2010 р. переважна більшість інноваційно активних підприємств (73,6%) розраховували лише на власні можливості у фінансуванні інновацій; тільки 3% підприємств отримали державну фінансову підтримку на інновації. За умов такої «підтримки» вітчизняного виробника важко сподіватися на активізацію інноваційної діяльності і прояв науково-технічної творчості персоналу. В умовах втрати відчутних стимулів до науково-технічної творчості об'єктивно скорочується віддача від співпраці науковців та інженерів у сфері інновацій. Окреслене підтверджується тенденціями скорочення питомої ваги виконаних наукових та науково-технічних робіт у ВВП (рис. 2).

Рис. 2. Частка у ВВП виконаних наукових і науково-технічних робіт (у відсотках до показника 1996 р.) [2]

Такі тенденції значною мірою пояснюємо тим, що 69% усіх витрат підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, спрямовуються не на дослідження, придбання нових технологій, а придбання готових машин. Така структура витрат залишає незатребуваною інноваційну працю багатьох інженерів та науковців.

Література

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : Стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2010. – 282 с/
2. <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Інноваційна праця : діагностика проблем, важелі активізації : монографія / М.В. Семикіна, С.Р. Пасека та ін. / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М.В. Семикіної. – Черкаси : ТОВ «МАКЛАУТ», 2012. – 320 с.